

แผนการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ
สาขาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
ปี 2565 -2569
เขตสุขภาพที่ 8

นพ. ณรงค์ จันทรแก้ว

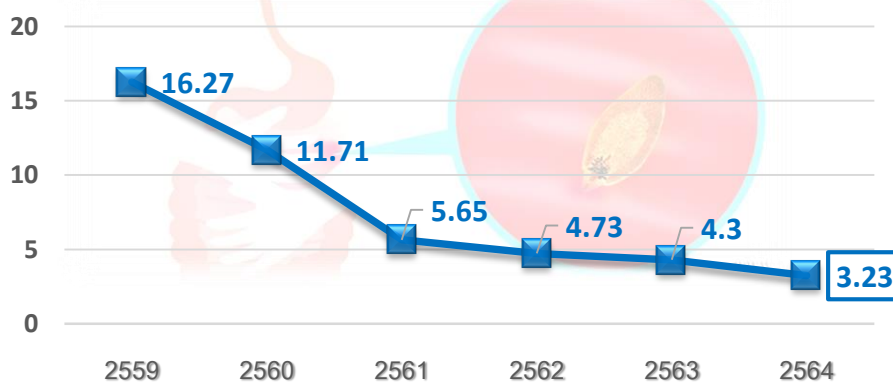
นายแพทย์เชี่ยวชาญ(ด้านเวชกรรมป้องกัน) สสจ.สกลนคร

ประธานคณะทำงานพัฒนาระบบบริการสุขภาพ

สาขาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี (OVCCA) เขตสุขภาพที่ 8

สถานการณ์โรคพยาธิใบไม้ตับ

อัตราการติดพยาธิใบไม้ตับ ปี 2559 - 2564

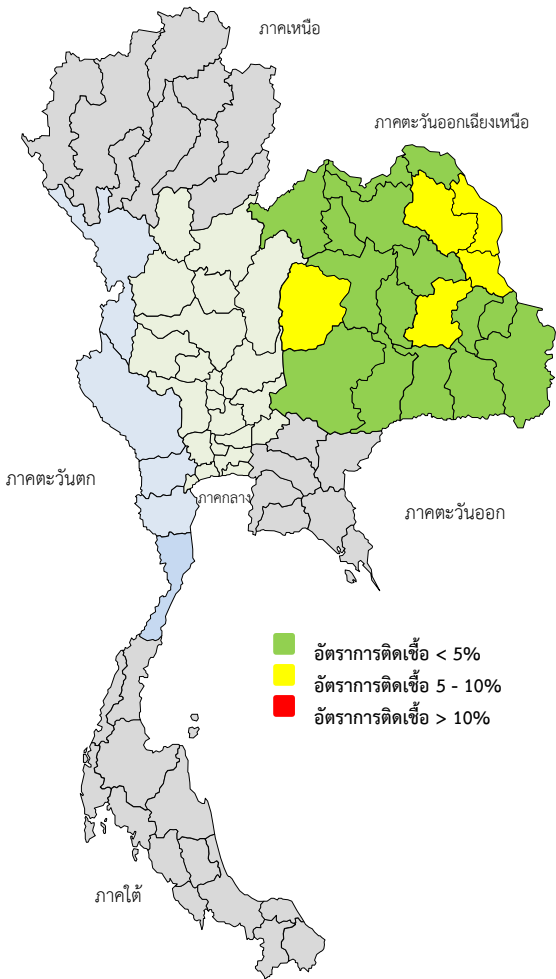

การติดพยาธิใบไม้ตับ ทำให้เกิดการ อักเสบแบบเรื้อรัง เป็นเวลานานในท่อน้ำดี โดย WHO และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้จัดให้พยาธิใบไม้ตับชนิด *Opisthorchis Viverrini* (OV) ที่พบในประเทศไทย เป็นสารก่อมะเร็งชีวภาพกลุ่มที่ 1 ที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี

ส่วนใหญ่พบในประชาชนที่อาศัยอยู่ใน ภาคเหนือ และ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ที่มา รายงานผลการดำเนินงาน โครงการรณรงค์การกำจัดปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ถวายเป็นพระราชกุศล กรมควบคุมโรค

อัตราการติดยาสูบไม้ตัดรายจังหวัด ปี 2564 ในพื้นที่เสี่ยงสูง 20 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

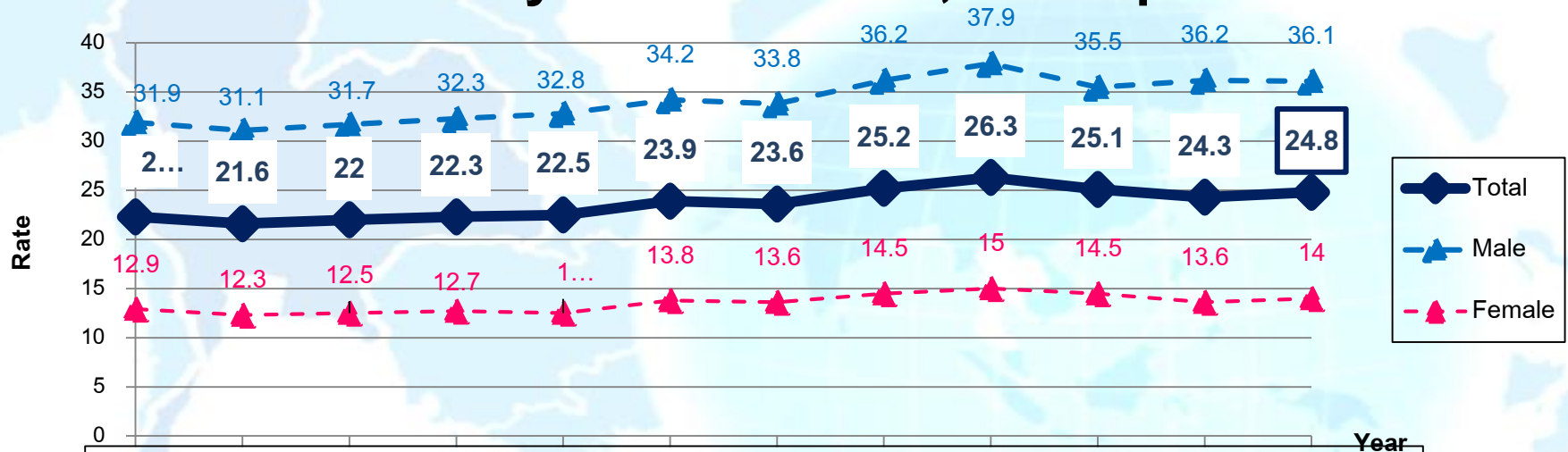
จังหวัด	%
มุกดาหาร	8.22
สกลนคร	6.93
ร้อยเอ็ด	6.10
นครพนม	5.99
ชัยภูมิ	5.93
กาฬสินธุ์	4.16
ยโสธร	3.77
อุบลราชธานี	2.88
หนองคาย	2.32
อำนาจเจริญ	2.32

จังหวัด	%
ศรีสะเกษ	2.07
อุดรธานี	1.23
บุรีรัมย์	1.22
นครราชสีมา	1.20
สุรินทร์	1.14
มหาสารคาม	1.14
ขอนแก่น	0.84
บึงกาฬ	0.64
หนองบัวลำภู	0.45
เลย	0.07

อัตราการตายมะเร็งตับและท่อน้ำดี

Source : สถิติสาธารณสุข 2551 - 2562, กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข ⁷

Mortality Rates Per 100,000 Population

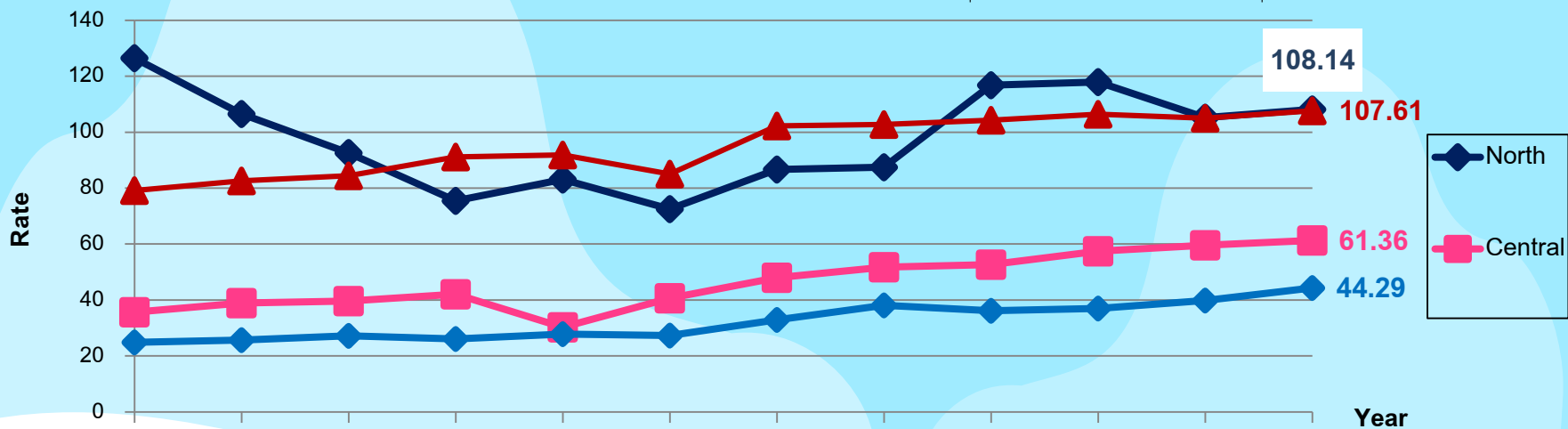

Number (Case)

	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562
Total	14,084	13,667	14,008	14,314	14,469	15,415	15,305	16,375	17,070	16,382	15,912	16,288
Male	9,951	9,726	9,959	10,189	10,380	10,874	10,800	11,569	12,086	11,578	11,376	11,594
Female	4,133	3,951	4,049	4,125	4,089	4,541	4,505	4,806	4,984	4,804	4,536	4,694

อัตราป่วยมะเร็งตับและท่อน้ำดี (รายภาค)

Source : สรุปรายงานการป่วย 2552 - 2563, กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข

	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563
--	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

ภาคเหนือ	7,218	7,881	8,428	6,877	7,587	6,642	7,871	7,876	10,524	10,638	12,280	12,553
ภาคกลาง	6,554	7,210	7,395	7,921	8,585	7,784	9,216	9,965	10,198	11,204	10,096	10,427
ภาคอีสาน	16,981	17,777	18,398	19,728	19,958	18,542	22,349	22,507	22,866	23,360	23,074	23,549
ภาคใต้	2,183	2,276	2,429	2,356	2,531	2,503	3,031	3,531	3,364	3,467	3,745	4,171

**หมายเหตุ ภาคกลาง ไม่รวม กรุงเทพมหานคร

คาดการณ์ผู้ป่วยมะเร็งตับและมะเร็งท่อน้ำดี เขตสุขภาพที่ 8 ปี 2565

จังหวัด	ผู้ป่วยคาดการณ์จากอัตราป่วยต่อแสนประชากร
	จำนวน (ราย)
อุดรธานี	1,620
สกลนคร	1,080
นครพนม	756
เลย	691
หนองคาย	540
หนองบัวลำภู	540
บึงกาฬ	453
รวมเขตสุขภาพที่ 8	5,680

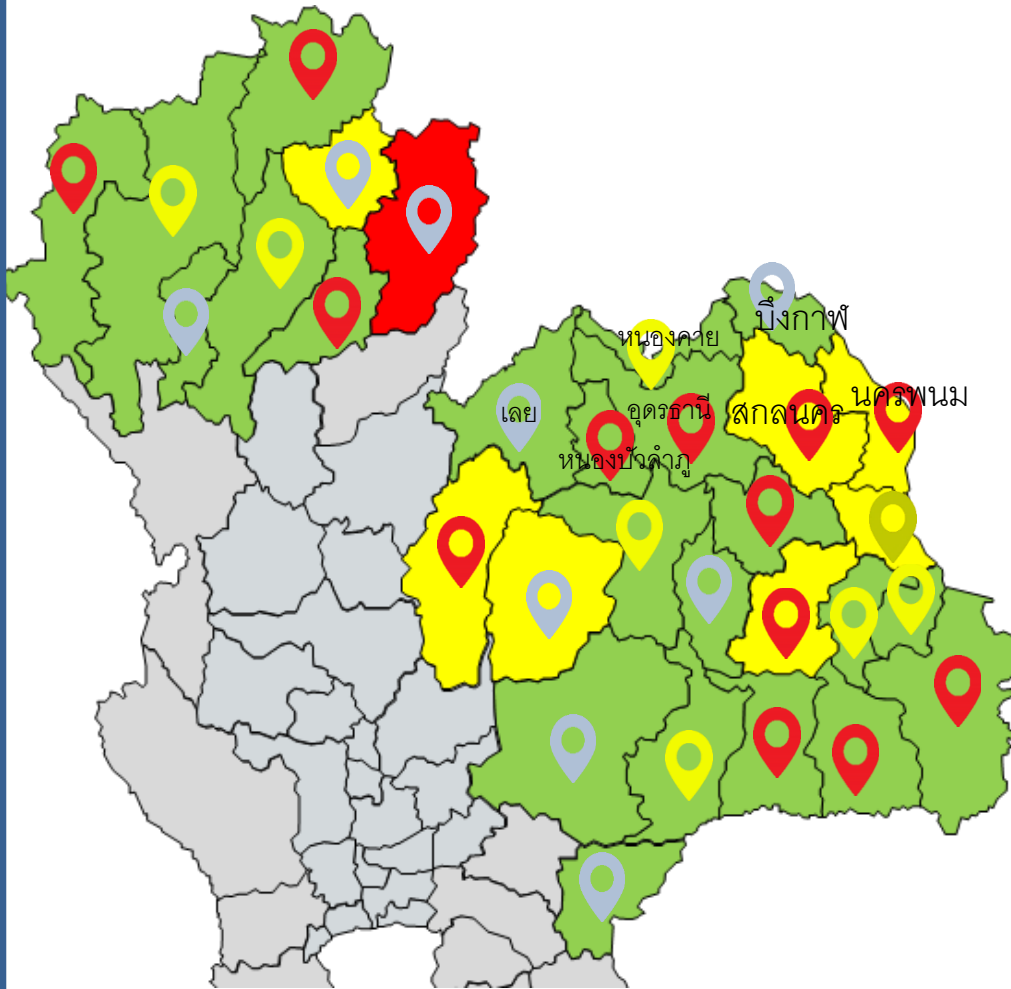
แผนการตรวจคัดกรองมะเร็งท่อน้ำดี โดยการตรวจอัลตราซาวด์ ในประชาชน อายุ 40 ปีขึ้นไป

จังหวัด	กรมควบคุมโรค กำหนด 2,000 ราย/จังหวัด	แผนการตรวจคัดกรองมะเร็งท่อน้ำดี โดยการตรวจอัลตราซาวด์ ในประชาชน อายุ 40 ปีขึ้นไป
	จำนวน (ราย)	จำนวน (ราย)
อุดรธานี	2,000	6,000
สกลนคร	2,000	5,000
นครพนม	2,000	4,000
เลย	2,000	3,000
หนองคาย	2,000	3,000
หนองบัวลำภู	2,000	3,000
บึงกาฬ	2,000	3,000
รวมเขตสุขภาพที่ 8	14,000	27,000

แพทย์พยาบาลที่สามารถตรวจคัดกรองมะเร็งท่อน้ำดี โดยการตรวจอัลตราซาวด์

จังหวัด	แพทย์	พยาบาลอัลตราซาวด์ (Nurse sonographer)
	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)
อุดรธานี	20	ไม่มี
สกลนคร	27	7
นครพนม	12	ไม่มี
เลย	12	ไม่มี
หนองคาย	3	ไม่มี
หนองบัวลำภู	6	ไม่มี
บึงกาฬ	2	ไม่มี
รวมเขตสุขภาพที่ 8	82	7

ข้อมูลผู้ป่วย มะเร็งท่อน้ำดี (C22.1)

- จำนวนผู้ป่วยมะเร็งท่อน้ำดี > 1,000 คน
- จำนวนผู้ป่วยมะเร็งท่อน้ำดี > 100-1,000 คน
- จำนวนผู้ป่วยมะเร็งท่อน้ำดี < 100 คน

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

โครงการรณรงค์กำจัดปัญหาพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีเพื่อรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พร้อมทั้งถวายเป็นพระราชกุศล แด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ปี 2565

เป้าหมายปี 2559 – 2568 → 3,329 ตำบล
ดำเนินการแล้ว(ปี 59-64)
3,141 ตำบล (94.35%)

พยาธิใบไม้ตับใน คน และใน ปลา ไม่เกินร้อยละ 1 ในปี 2568 อัตราตายมะเร็งท่อน้ำดีลดลง 2 ใน 3 ในปี 2578

เป้าหมายการดำเนินงาน / ผลการดำเนินงาน

1. การคัดกรองพยาธิใบไม้ตับด้วยวิธีตรวจอุจจาระ

ปี 2564
944 ตำบล

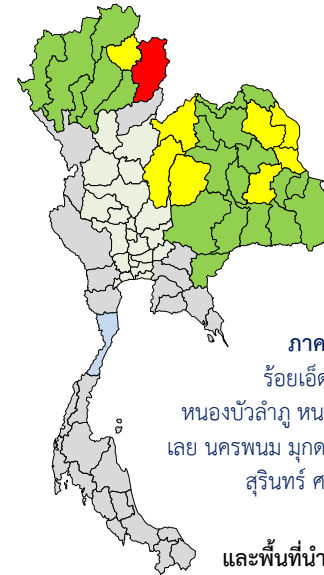
ปี 2565
420 ตำบล

2. การคัดกรองมะเร็งท่อน้ำดีด้วยการตรวจอัลตราซาวด์

ปี 2565
58,000 ราย/ปี (2,000 ราย/จังหวัด)

มาตรการ

- 1) คัดกรองพยาธิใบไม้ตับในประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีประวัติเสี่ยง
- 2) คัดกรองมะเร็งท่อน้ำดีในประชาชนอายุ 40 ปีขึ้นไปที่มีประวัติเสี่ยง
- 3) สร้างความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy)
- 4) จัดระบบสุขภาพีบาล บริหารจัดการสิ่งปฏิกูล
- 5) รมรงค์อาหารปลอดภัย ปลาปลอดภัยพยาธิ
- 6) มีระบบการรับ-ส่งต่อ ผู้ป่วยสงสัยมะเร็งท่อน้ำดีอย่างเป็นระบบ
- 7) รายงานผลการดำเนินงานผ่าน รง.506 และ ฐานข้อมูล จังหวัด
- 8) พัฒนาระบบการและนวัตกรรม การตรวจพยาธิใบไม้ตับ

พื้นที่เป้าหมาย
30 จังหวัด

ภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด
เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน
แพร่ น่าน พะเยา ลำปาง ลำพูน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 จังหวัด
สระแก้ว

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 จังหวัด
ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ขอนแก่น
หนองบัวลำภู หนองคาย บึงกาฬ อุดรธานี สกลนคร
เลย นครพนม มุกดาหาร ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์
สุรินทร์ ศรีสะเกษ ยโสธร อำนาจเจริญ และ
อุบลราชธานี

และพื้นที่นำร่องภาคเหนือตอนล่าง 1 จังหวัด
เพชรบูรณ์

ตำบล(ใหม่)
เป้าหมาย
ปีงบประมาณ
2565

■ ดำเนินการครบ ร้อยละ 100

■ รอข้อมูลจำนวนตำบล

จังหวัด	ตำบล
เชียงราย	17
เชียงใหม่	30
น่าน	36
พะเยา	20
แพร่	25
แม่ฮ่องสอน	13
ลำปาง	20
ลำพูน	19
เพชรบูรณ์	2
สระแก้ว	27
กาฬสินธุ์	11
ขอนแก่น	60
มหาสารคาม	21
ร้อยเอ็ด	

จังหวัด	ตำบล
บึงกาฬ	
เลย	
หนองคาย	
หนองบัวลำภู	20
อุดรธานี	26
นครพนม	12
สกลนคร	
ชัยภูมิ	
นครราชสีมา	25
บุรีรัมย์	5
สุรินทร์	23
มุกดาหาร	
ยโสธร	
ศรีสะเกษ	41
อุบลราชธานี	17
อำนาจเจริญ	

ประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไป ได้รับการตรวจจูงจาะโดยวิธี วิประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไป ได้รับการตรวจจูงจาะโดยวิธี วิธี modified kato's katz
 "โครงการรณรงค์กำจัดปัญหาพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีเพื่อรำลึก ในพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
 พร้อมทั้งถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ปี 2565 เขตสุขภาพที่ 8

จังหวัด	ตำบลต้นแบบ"โครงการรณรงค์กำจัดปัญหาพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีเพื่อรำลึกฯ" ปีงบประมาณ 2565	การตรวจจูงจาะด้วยวิธี modified kato's katz ในประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป					
		(1)ประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ในตำบลต้นแบบ ปี 2564 (ตำบลละ 100 ราย)	(2) ประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการตรวจจูงจาะ โดยวิธี วิธี modified kato's katz		(3) ตำบลต้นแบบที่พบ OV ≥ ร้อยละ 5 ขึ้นไป (ตรวจครบ 905 ราย)		
			ตรวจจูงจาะ	พบพยาธิใบไม้ตับ (OV)	จำนวน (ตำบล)	ร้อยละ	จำนวน (ตำบล)
สกลนคร	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว
หนองคาย	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว
บึงกาฬ	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว
เลย	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว	ดำเนินการครบทุกตำบลแล้ว
อุดรธานี	30	3,000	3,218	41	1.25	2	6.67
นครพนม	12	กำลังดำเนินการ	0	0	0	0	0
หนองบัวลำภู	20	กำลังดำเนินการ	0	0	0	0	0
รวมเขตสุขภาพที่ 8	62	3,000	3218	41	1.25	2	3.23

ประชากรอายุ 40 ปีขึ้นไป ได้รับการตรวจคัดกรองมะเร็งท่อน้ำดี โดยการอัลตราซาวด์ "โครงการรณรงค์กำจัดปัญหาพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีเพื่อรำลึก
ในพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พร้อมทั้งถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนี
พันปีหลวง ปี 2565 เขตสุขภาพที่ 8

จังหวัด	ประชากรอายุ 40 ปีขึ้นไปที่มีความเสี่ยงที่เป็น เป้าหมายทั้งหมด (กรมควบคุมโรคกำหนดเป้าหมาย จำนวน 2,000 ราย)	ประชากรอายุ 40 ปีขึ้นไปที่มีความเสี่ยงที่เป็นเป้าหมาย แล้วได้รับการตรวจคัดกรองมะเร็งท่อน้ำดี โดยการอัลตราซาวด์	
	จำนวน (ราย)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
สกลนคร	2,000	2,000	100
อุดรธานี	2,000	1,000	50.00
หนองคาย	2,000	700	35.00
นครพนม	2,000	กำลังดำเนินการ	กำลังดำเนินการ
เลย	2,000	กำลังดำเนินการ	กำลังดำเนินการ
บึงกาฬ	2,000	กำลังดำเนินการ	กำลังดำเนินการ
หนองบัวลำภู	2,000	กำลังดำเนินการ	กำลังดำเนินการ
รวมเขตสุขภาพที่ 8	10,000	3,700	37.00

ข้อมูล : จาก สสจ.7 จังหวัด ณ วันที่ 15 มีนาคม 2565

ปัญหา/อุปสรรค : เนื่องจากสถานการณ์โรค COVID-19 จึงไม่สามารถดำเนินกิจกรรมการตรวจคัดกรองมะเร็งท่อน้ำดี โดยการอัลตราซาวด์ และมีการจำกัดจำนวนการรวมกลุ่ม ทำให้ผลงานไม่ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ผลการตรวจคัดกรองมะเร็งท่อน้ำดี โดยการตรวจอัลตราซาวด์ ในประชาชน อายุ 40 ปีขึ้นไป เขตสุขภาพที่ 8 ปี 2565

จังหวัด	ผลการตรวจคัดกรองมะเร็งท่อน้ำดี โดยการตรวจอัลตราซาวด์ ในประชาชน อายุ 40 ปีขึ้นไป											
	ไขมันพอกตับ	พังผืด	นิ่วในถุงน้ำดี	นิ่วในไต	ถุงน้ำที่โต	ถุงน้ำที่ตีบ	ก้อนที่ตีบ	ตับแข็ง	เนื้อตับ ผิดปกติ	Dubble Wall Gallbladder	ท่อน้ำดีขยาย	สงสัยมะเร็ง ท่อน้ำดี
	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)
สกลนคร	230	83	26	9	13	3				1		6
หนองคาย		88				10					12	22
อุดรธานี	112	88	26	10	14	7	2	3	14			9
บึงกาฬ	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ				กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ
เลย	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ				กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ
นครพนม	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ				กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ
หนองบัวลำภู	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ				กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ	กำลัง ดำเนินการ
รวมเขตสุขภาพที่ 8	342	259	52	19	27	20	2	3	14	1	12	37

การพัฒนาาระบบบริการสุขภาพ สาขาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี เขตสุขภาพที่ 8

รพ.สกลนคร/รพ.วานรนิวาส

- ผ่าตัดมะเร็งตับและมะเร็งท่อน้ำดี (Hepato Biliary Pancreas) ศัลยแพทย์ที่ผ่าตัดได้ 2 คน คือ รพ.สกลนคร 1 คน และรพ.วานรนิวาส 1 คน
- มีผลงานวิจัย
- ร่วมทำวิจัยกับวิทยาลัยแพทยนานาชาติจุฬาลักษณ์และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โรงพยาบาลอุดรธานี

- ผ่าตัดมะเร็งตับและมะเร็งท่อน้ำดี (Hepato Biliary Pancreas) ศัลยแพทย์ที่ผ่าตัดได้ 1 คน คือ รพ.อุดรธานี
- มีผลงานวิจัย

แผนครุภัณฑ์ สาขาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี เขตสุขภาพที่ 8

แผนครุภัณฑ์ สาขาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ปี 2565-2569

จังหวัด	รายการครุภัณฑ์	ราคากลาง	จำนวน	ราคารวม
		จำนวน (บาท)		จำนวน (บาท)
สกลนคร	Liver volumentery synase vincene	2,500,000	1	2,500,000
	Choledocccocho video scope (ชุดกล้องส่องทางเดินน้ำดีระบบวิดีโอ)	1,092,000	1	1,092,000
	เครื่องดูดควันจากเครื่องจี่ไฟฟ้า	250,000	2	500,000
	เครื่องถ่างขยายช่องท้อง THomson Retracter	500,000	2	1,000,000
	เครื่องจ่ายลมป้องกันหลอดเลือดดำอุดตัน	99,000	3	297,000
	เครื่องดมยาสลบ	2,000,000	1	2,000,000
	เครื่องติดตามการทำงานของหัวใจและวัดสัญญาณชีพอัตโนมัติ (NIBP) ชนิดเคลื่อนย้ายได้	150,000	1	150,000
	เครื่องควบคุมการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ (Infusion pump) ใช้กับ Set saline ทั่วไปได้	60,000	2	120,000
นครพนม	กล้องจุลทรรศน์ชนิด 2 ตา	50,000	24	1,200,000
อุดรธานี	เครื่องตรวจอวัยวะภายในด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง ชนิดหัวถือ 2 หัวตรวจ	450,000	2	900,000
	เครื่องตรวจอวัยวะภายในด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง คมชัดสูง ชนิดสี่ระดับสูง 5 หัวตรวจ	4,200,000	1	4,200,000
	เครื่องตรวจอวัยวะภายในด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง ชนิดสี 2 หัวตรวจ	930,000	8	7,440,000
หนองคาย	กล้องจุลทรรศน์ชนิด 2 ตา	50,000	5	250,000
หนองบัวลำภู	เครื่องตรวจอวัยวะภายในด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง ชนิดหัวถือ 2 หัวตรวจ	450,000	6	2,700,000
บึงกาฬ				
เลย				
รวมเขตสุขภาพที่ 8		12,781,000		24,349,000

Medical Hub (อีสานตอนบน) สู่ Mekong Region Health Hub “ศูนย์กลางบริการสุขภาพลุ่มน้ำโขง”

Medical Service Hub

1. ศูนย์โรคมะเร็ง รพ.อุดรธานี/รพ.สกลนคร

2. ศูนย์ผ่าตัดส่องกล้องนิวในอุ้งน้ำดี
รพ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย

3. สถาบันมะเร็งตามแนววิถีใหม่
รพ.มะเร็งอุดร

Product Hub

1. ศูนย์รักษาโรคมะเร็ง อโรคยศาล
วัดคำประมง

2. บูรณาการรักษากับสาขา Palliative Care

Education Hub

1. การจัดตั้งวิทยาลัยแพทยศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์ (ศูนย์แพทยศาสตร์ศึกษา
ชั้นคลินิก) รพ.สกลนคร/รพ.สว่างแดนดิน/
รพ.หนองคาย/รพ.เลย

2. ความร่วมมือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(อบจ.) ผลิตแพทย์แผนไทย

ผ่าตัดมะเร็งท่อน้ำดี

กิจกรรมที่ดำเนินการตามมาตรการป้องกันและควบคุม โรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

सर्वसर्व
करिये